

«Låt nya tankar tolka Kristi bud»

Norsk Tidsskrift for Misjon gjennom femti år

NOTTO R. THELLE

Femti årganger av Norsk Tidsskrift for Misjon ligger foran meg til gjennomsyn. Er det verd bryet å anmelde en boksamling med til sammen 12 800 tette tidsskriftsider om misjon?

Jeg må innrømme at jeg var nølende. Jeg hadde nok dyp respekt for tidsskriftets redaktører gjennom de femti årene: O.G. Myklebust som den udiskutable ener i norsk misjonsforskning (redaktør 1947–1974), Nils E. Bloch-Hoell (medredaktør fra 1972, hovedredaktør 1975–1986, med Åge Holter som medredaktør 1975–1986), Ludvig Munthe (redaktør 1987). Jeg har selv vært redaktør siden 1988. Alle disse har vært eller er professorer i misjonsvitenskap, og har vært støttet av dyktige redaksjonsmedlemmer. Men var det ikke likevel litt skjebnesvangert å se tilbake på fem tiår med etterpåklokskapens blick? Ville det ikke bli et møte med foreldede visjoner og strategier som ikke hadde livets rett? Ville ikke tidsskriftet gjenspeile korttenktheten i norsk misjon, i forhold til politiske utviklingstendenser og i forhold til internasjonal økumenikk og misjonstenkning?

Det ble faktisk et fascinerende og spennende gjensyn med fortiden. Kvaliteten varierer selvsagt. Noe av stoffet holder ikke mål og burde kanskje ikke ha kommet på trykk. Men det meste er av god kvalitet, en god del er både vel skrevet og godt forsket. Selv stoffet i de første årgangene virker forbausende friskt og nytt. Her er en tidsskriftserie fylt til randen av stoff om misjon: historiske studier, systematisk refleksjon om misjonsteologi og økumenikk, studier i religion, kultur, språk, politikk og sosiale forhold i ikke-vestlige samfunn, biografisk stoff om misjonærer og internasjonale kirkeledere, analyser av prosjekter, misjonsstrategi og utviklingstendenser, dokumentasjon og

statistikk, situasjonsrapporter fra hele verden, oversiktsartikler, bokmeldinger, meningsytringer og mye annet. Det er liten tvil om at tidsskriftet har vært og er en gullgrube for den som vil orientere seg i norsk og internasjonal misjon.

Jeg vil i det følgende forsøke å skissere noen hovedtendenser i tidsskriftet. Hvilke tema dukker opp? Hvilke perspektiver preger misjonstenkningen i forskjellige faser? Hvordan forholder tidsskriftets artikler og analyser seg til tendenser i internasjonal politikk og økumenisk debatt? Er tidsskriftet bare et speilbilde av skiftende tendenser, eller finner man noen bærende ideer som foregriper og kanskje former utviklingen i norsk misjonstenkning?

Min hovedkonklusjon er at det er vanskelig å vurdere hvorvidt tidsskriftet har vært med på å *forme* utviklingen i norsk misjonstenkning. Dertil er kanskje dets rolle for beskjedent. I viktige faser har norske misjonsledere gjort helt andre valg og prioriteringer enn tidsskriftet har stått for – både når det gjelder strategi og teologi. Men det er liten tvil om at tidsskriftet har *foregrepet* utviklingen i norsk misjon. Hadde norske misjonsledere vært bedre lesere av tidsskriftet, ville de kanskje vært mer oppdatert og gjort andre valg i viktige faser av utviklingen.

Fremtidsrettet og tradisjonsbevisst

Norsk Tidsskrift for Misjon var den første oppgaven Egede Instituttet tok på seg og har utvilsomt vært det fremste talerør for instituttets anliggende, slik det ble formulert av O.G. Myklebust i tidsskriftets første lederartikkel: «å fremme *kunnskap* om og *gransking* av det kristne misjonsarbeidet, dets historie og stilling i våre dager, dets teori og teknikk, prinsipper og metoder, problemer og oppgaver — gjennom artikler, meddelelser og orientering i misjonslitteraturen».

Etter planen skulle første nummer ha kommet allerede i 1946, men på grunn av papirmangel måtte det utsettes til 1947. Det ble opprinnelig kalt Norsk Misjonstidsskrift, men ble allerede det første året omdøpt til Norsk Tidsskrift for Misjon, blant annet fordi postverket mente det kunne forveksles med Norsk Misjonstidende. Dette var kanskje en betimelig påminnelse, for hensikten med tidsskriftet var nettopp å være noen annet og mer enn et vanlig misjonsblad. Det skulle være et tidsskrift med vitenskapelige pretensjoner, med forskningsbasert kunnskapsformidling. Det er nettopp denne kombinasjonen som har preget tidsskriftet: kritisk forskning og refleksjon på den ene side og engasjert informasjon om og kjærlighet til misjonen på den andre. «Kunnskap og kjærlighet» var da også biskop Johannes Smemos programmatisk tema i tidsskriftets aller første artikkel. Mye

av stoffet har selvsagt vært historisk orientert, men det bar likevel preg av å være samtidsrettet og fremtidsrettet. Misjonsstudiet skulle bidra til misjonens fremtid.

Selv om tidsskriftet representerte noe helt nytt i norsk misjon, var man seg bevisst å stå i en tradisjon. Allerede i 1890 ble Nordisk Misjonstidsskrift utgitt i København, et felles nordisk prosjekt som etter hvert hadde utviklet seg til å bli heldansk. I 1912 fikk Sverige sitt Svensk Missionstidsskrift. Utviklingen hadde vist at det var nødvendig med et eget norsk organ av samme type. For Myklebust var det samtidig maktpåliggende å vise til at det faktisk også fantes en norsk forløper så tidlig som i 1888, da sokneprest S.E. Jørgensen, tidligere madagaskarmisjonær og forstander ved misjonsskolen, utgav Kvar-talsskrift for Missionslæsning. Det var et ambisiøst prosjekt og var tenkt som et organ der misjonsspørsmålene kunne bli gjort til gjenstand for vitenskapelig behandling og vurdering. Dets høye nivå og vitenskapelige ambisjon var dets styrke og svakhet, kommenterer Myklebust. Det ble for tungt og omstendelig med «korte rundskuer» på 35 sider og «litt om...» over hele 29 sider. Norsk misjonsmiljø på 1880-tallet var ennå ikke modent for et så ærgjerrig tiltak, og det ble med den ene årgangen. Men nå var nok tiden moden, mente Myklebust, og det var «en kjær plikt for dets arvtager» å følge opp Jørgensens verdifulle initiativ nesten 60 år tidligere (NOTM 1948, s. 173–180).

Redaksjonell linje

Det er neppe for mye å si at O.G. Myklebust preget Norsk Tidsskrift for Misjon de 28 årene han var redaktør, og at hans etterfølgere har ønsket å videreføre hans intensjoner. Han ville tjene misjonens sak uten å la seg binde av allianser og forsiktige hensyn. Artikkelen skulle baseres på grundig forskning, dokumentasjon, og kritisk og kreativ refleksjon. Der norske misjonsselskaper og -ledere var bundet av hensyn til kirkepolitikk og lokale forhold, og internasjonalt beveget seg i forholdsvis små økumeniske sammenhenger, stod tidsskriftet for langt bredere internasjonal orientering og en åpnere økumenisk linje. Typisk nok var Myklebust initiativtaker både i det nordiske og internasjonale samarbeidet i missiologisk forskning, og var ivrig etter å formidle impulser fra internasjonal misjonsforskning. Det er også karakteristisk at faren for isolasjon av norsk misjon var et av de viktigste argumentene i hans ensomme forsvar for integrasjonen av Det Internasjonale Misjonsråd i Kirkenes Verdensråd (se særlig NOTM 1960–62). Det meste som ble skrevet i tidsskriftet, hadde med norsk misjon å gjøre, men den redaksjonelle horisont var den verdensvide

misjonsbevegelsen og den brede økumeniske sammenheng, representert fremfor alt ved Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund.

Foruten Myklebust selv og de senere redaktørene, preges forfatterlisten av aktive misjonærer, tidligere misjonærer eller prester som er engasjert i misjon. De aller fleste er norske, men innimellom dukker der opp internasjonalt kjente missiologer, ofte på bakgrunn av gjesteforelesninger ved Egede Instituttet eller de teologiske fakulteter. Med jevne mellomrom dukker det opp bidrag fra teologer utenfor missiologenes krets, i tillegg til andre fagpersoner med innsikt i andre kulturer. Bortsett fra et spesialnummer om frikirkelig misjon (1980), er det relativt få frikirkelige forfattere, litt forbausende med tanke på tidsskriftets og Egede Instituttets bevisst økumeniske profil. Det er også påfallende få kvinner blant forfatterne, men de fins.

De mange bidragene fra aktive og hjemmевærende misjonærer viser både tidsskriftets styrke og svakhet. Mange misjonærer har her fått utfordring til å bearbeide sine erfaringer gjennom grundigere studier og faglig refleksjon. Det er liten tvil om at denne muligheten har stimulert misjonstenkingen og gjort tilgjengelig informasjon og dokumentasjon som ellers ikke ville ha kommet frem. Det er ikke få som har lagt frem sine første misjonsstudier i tidsskriftets spalter. Det betyr at den faglige kvalitet ikke alltid er på høyeste nivå, men det har vært viktig for norsk misjonsforskning at nettopp slike studier kom på trykk. Og svakheten ved en del uferdige studier oppveies av rikelig tilgang på stoff av større faglig tyngde.

I tillegg til tyngre artikkelstoff har tidsskriftet ønsket å bidra til en bredere orientering. Spalter som «Aktuelt», «Orientering», «Vinduet», og orienterende artikler og «perspektiv»-spalter med fokus på Asia, Afrika, Latin-Amerika og økumenikk, har fungert slik i forskjellige faser. I tillegg har en god del av det vanlige artikkelstoffet vært bredt orienterende. Til tider har redaktørene oppfordret til debatt, men med sparsomme resultater. Bokmeldinger har også fulgt tidsskriftet og bidradd som aktuell orientering i litteratur med missiologisk relevans.

Ytre rammer

I likhet med Egede Instituttet var Norsk Tidsskrift for Misjon omgitt av forventning og entusiasme. I løpet det første året hadde man over tusen abonnenter og regnet med at antallet ville fordobles. Man hadde bred støtte fra sentrale personer i den norske kirke og frikirken. Årsabonnement var kr 6,-, for instituttets støttemedlemmer bare kr 4,-. Abonnementsprisen steg sakte og var kr 20,- da et kvart-

sekel var gått. Abonnementstallet krøp også sakte oppover og var i 1975 på ca. 1300. I en tid med vanskelig økonomi ble tidsskriftet fra 1973 av utgitt i samarbeid med Universitetsforlaget, med støtte fra Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd. Det som i denne fasen kanskje berget tidsskriftet, ble i neste omgang en byrde. Den raske nedgangen i antall abonnenter ble kompensert med drastiske økninger i abonnementsprisen, som på mindre enn 20 år steg fra kr 20,- til kr 330,- (i 1992, med signaler om enda høyere priser i 1993). Antall betalende abonnenter var på vei ned mot 300. Da fant redaksjonen det for godt å avvikle samarbeidet med Universitetsforlaget, noe som muliggjorde en drastisk reduksjon av abonnementsprisen, foreløpig med det resultat at nedgangen i abonnenttallet også er brutt og for tiden ligger på ca. 350.

Utseendemessig har tidsskriftet vært usedvanlig konservativt. Den første omslagssiden, tegnet av Olaf Solberg, ble erstattet av den nåværende i 1957, tegnet av Alf Trana. I en periode skiftet fargen fra år til år, men siden 1978 har fargen vært den samme blå. Det nye 50-året bør kanskje i det minste markeres med en ny farge? Layoutmessig har det også vært minimale forandringer, om det nå skyldes at redaktørene har vært konservative og lite kreative, eller kanskje at layout og skriftbilde rett og slett har kvalitet og slitestyrke. Ytre uforanderlighet behøver ikke alltid å signalisere innholdsmessig stagnasjon.

Misjon og historiske prosesser

Noe av det sterkeste inntrykket som sitter igjen etter gjennomgangen av Norsk Tidsskrift for Misjon er bevisstheten om de historiske prosessene misjonen er en del av. Det gjelder ikke minst de første årene etter krigen, da tidsskriftet preges av ønsket om å tyde de politiske forandringene i verden, på godt og ondt. Krigens kaos og nye oppbruddstendenser i etterkrigstiden, med nasjonale og kulturelle selvstendighetsbevegelser, politisk frigjøring og avvikling av kolonisystemet var avgjørende for kristen misjon, likeså ideologiske utfordringer, marxistisk fremgang, sekularisering og sosial uro.

Det er ikke få artikler som bearbeider den nye virkeligheten. Verden befinner seg i en skjebnetime og misjonen må finne nye strategier og arbeidsformer i en ny tid. Vurderingene kan nok variere, og de politiske og ideologiske holdningene er ikke entydige. Nasjonalismen i misjonslandene beskrives som problematisk og tvetydig, men det advares mot vestlig overlegenhetsfølelse og kolonitradisjon. Forfatterne tar den nye situasjon på alvor, med støtte til nasjonal frigjøring, avvikling av koloniveldet og søken etter nye samarbeidsformer i

forholdet til nye selvstendige kirker. Den kommunistiske overtagelsen av Kina bearbejdes uten noen ensidig negativ dominans i vurderingen. Den sørafrikanske raseskillepolitikken presenteres allerede fra slutten av 40-tallet og følges opp i tiårene etter. Hvis tidsskriftet er representativt for norsk misjonsrefleksjon i forhold til koloniavvikling og uavhengighetsbevegelser, er det liten grunn til beskjemmet etterpåklokskap.

Misjon og kirke

Det er ikke til å unngå at et norsk organ for misjonsforskning og misjonskunnskap er orientert mot norsk misjon. Den redaksjonelle horisont er internasjonal misjon, og sporadisk dukker det opp artikler om annet arbeid, ikke minst i oversiktsartikler, men hovedtyngden er orientert om *norske* misjonsselskaper, *norske* «misjonsmarker» og *norske* misjonærer. Sammen med biografiske artikler om store og små misjonspionerer, finner man en rekke rapporter om norske misjonæres bidrag til språkforskning og kulturstudier, og om hedersbevisninger til norske misjonærer.

Samtidig merker man en helt bevisst og markert vilje til å tenke nytt om forholdet til de nasjonale kirkene som er frukt av norsk misjon. Terminologien forandrer seg og tankegang og strategi i forhold til kirkene skifter karakter, men viljen til å ta samarbeidspartnerne på alvor er tydelig fra første stund. Det er neppe tilfeldig at en av de første artiklene i tidsskriftet handler om «Misjonærenes forhold til de innfødte ledere». Terminologien er foreldet – ingen ville tale om «den innfødte kirke» i våre dager – men kritikken av paternalismen er skarpt formulert. Artikkelen advarer mot maktsyke, slår et slag for toleranseidealene, råder misjonæren til solidaritet og lojalitet overfor «innfødte kollegers autoritet», og taler om det kollegiale vennskap. Med slike relasjoner vil forskjellen mellom «innfødt» og «utenlandsk» utviskes, hevdes det (NOTM 1947).

Om språkbruk signaliserer holdninger, er det interessant å registrere gradvise forskyvninger i terminologi og temaformulering. I de første utgavene av tidsskriftet kunne man fremdeles tale om de fargede folkeslag og innfødte kirker, og selvsagt også om misjonsmark og misjonsland. Når slike tradisjonelle betegnelser plutselig skrives med anførselstegn, som «misjonsmarker» og «misjonslandene», er det et tegn på at uttrykkene ikke lenger oppleves som adekvate (NOTM 1950). Bevegelsen går fra misjon til kirke. Misjonen må innstille seg på å samarbeide med selvstendige og selvbevisste kirker. Man kan nok fremdeles tale om misjonskirker og datterkirker, men først og fremst taler man om «de unge kirkene», det store honnørordet i tiå-

rene etter krigen. Andre programmatisk betegnelse dukker også opp tidlig på 50-tallet: «nasjonale kirker» og «stedegne kirker». På 70-tallet viker betegnelsen unge kirker til fordel for mer likeverdige uttrykk. De omtales sporadisk som søsterkirker, eller ganske enkelt som kirker eller samarbeidskirker og partnere. Allerede i 1949 henvises det til nødvendigheten av å se på de unge kirkene som «partners» (NOTM 1949, s. 115). Men det er først på 90-tallet tidsskriftet gir rom for en mer systematisk refleksjon omkring prinsipper for likeverdig «partnership» og «sharing» av ressurser.

Misjonsteologi – stedegen teologi – tredje verdens teologi

Det er kanskje særlig når det gjelder teologisk refleksjon man tydeligst merker forandlingsprosessen gjennom tidsskriftets 50-årige historie. Kristen misjon har tradisjonelt sett det som sitt mål å formidle sin egen teologi til de kirkene den skapte. Fremdeles er det vestlig teologi som dominerer kirkene i Asia, Afrika og Latin-Amerika. I norsk sammenheng er det utvilsomt Norsk Tidsskrift for Misjon og Egede Instituttet som – kanskje ved siden av Buddhimisjonen – mest programmatisk har fremmet tanken om en stedegen teologi.

Det teologiske anliggende kommer klart til uttrykk i Myklebusts artikkel om «Unge kirker – i vekst og krise» (NOTM 1949), som programmatisk slår fast at de unge kirkene vil bidra med nye visjoner og nye sider ved evangeliet, slik det heter i den svenske misjonssalmen: «Låt nya tankar tolka Kristi bud / och nya själar flamma av hans brand. / Låt nya stämmor prisa Kristi Gud / på nya tungemål, i nya land.» Det advares mot «innfødtisering» og relativisme, men fremtidens teologiske oppgaver må løses av de unge kirkene. Dette teologiske program følges opp året etter i et begeistret referat av Bengt Sundklers tiltredelsesforelesning som misjonsprofessor i Uppsala, der han taler om de unge kirkenes teologi som «fornyende eliksir i kirkenes gamle historie og i den teologiske forskningen» (NOTM 1950, s. 181).

På tross av denne entusiasmen for stedegen teologi tar det tid før det blir noen fyldig informasjon om det teologiske arbeid i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Noe fins innbakt i artikler om kirker, bl.a. flere interessante rapporter om stedegen liturgi, kirkemusikk og hymnologi, i orientering om kultur, etnologi og religiøse tendenser som er relevant for forkynnelsen.

Men det er først mot slutten av 60-tallet og særlig fra begynnelsen av 70-tallet den slags teologisk informasjon begynner å få bredere plass. Den tydeligste markeringen kommer med et spesialnummer om stedegen teologi i 1971. Et kvartsekel var gått. Den sporadiske

rapportering før dette skyldtes neppe manglende interesse fra redaksjonens side, kanskje snarere at temaet ikke i tilstrekkelig grad var fanget opp av norske misjonærer. Det er stort sett en ny generasjon av misjonærer og teologer som fra da av – mer og mer bevisst – bidrar med stoff om ikke-europeisk teologi. Terminologien forandrer seg utover 70- og 80-tallet. Man blir på den ene siden mer spesifikk og taler om afrikansk teologi, svart teologi, latinamerikansk teologi, frigjøringssteologi, japansk teologi, samtidig som man taler samlende om «den tredje verdens teologi». På 90-tallet dukker «kontekstuell teologi» opp som det nye slagordet. Teologien «der ute» er ikke lenger interessant bare som eksotisk studium for de spesielt interesserte, men blir inspirasjon og utfordring til vår egen teologi. Det blir mulig å stille spørsmål om det ikke er norsk og vestlig teologi som i sin provinsielle isolasjon trenger fornyelse og inspirasjon, og at det er vi som har behov for å bli med i en større teologisk samtale. Et symbolsk uttrykk for dette er tidsskriftets spesialnummer i forbindelse med 1000-årsjubileet for kirken i Norge i 1995, basert på et internasjonalt misjonsseminar, der nettopp røster fra den tredje verden bidrar til refleksjon om hva det er å være kirke i Norge.

Fra religionsstudier til religionsdialog og religionsteologi

Møtet med andre religioner og kulturer er en så vesentlig del av den missiologiske refleksjon at man uten videre venter en fyldig bearbeidelse i et misjonstidsskrift. Man finner da også fra de første årgangene artikler om religion, filosofi og religiøse tendenser i andre kulturer. Jeg ble likevel forbauset over hvor lite det tross alt skrives om dette i tidsskriftets første fase. Det sier antagelig mer om tendenser i norsk misjon enn om tidsskriftets redaksjonelle linje. I norsk misjon har religionsstudiet vært et engasjement for de få. Hvorfor skal man studere hedenskapet? Noen artikler på 50-tallet er opptatt av fornyelsen i verdensreligionene og den utfordringen det representerer, men først og fremst som en advarsel til kristen misjon. Tanken om en religionsdialog er stort sett utenfor horisonten.

På 60-tallet begynner man å merke nye tendenser. Impulser fra anglikansk religionsteologi dukker opp, med tanker om «Christian presence» og dialogens teologi (NOTM 1963, s. 162 ff.). Kirkenes Verdensråds engasjement for studium og dialog begynner å sette spor. Men det er ikke tilfeldig at Bengt Sundkler, sammen med sin overdådige ros til tidsskriftet ved 25-årsjubileet i 1971, kommenterer at han savner større bevissthet om «relasjonsproblemet», det vil si forholdet mellom kristendommen og religionene. Men fra da av blir tematikken stående som et av tidsskriftets hovedanliggender. Kirke-

nes Verdensråds studium om «Salvation Today» og hele diskusjonen om religionsdialogen har utvilsomt skapt uro. I artikkelen «Om studiet av religionene» i 1973 presenterer redaktøren studiet av andre religioner som et teologisk program. Enda preges artiklene om religioner av apologetiske holdninger, men tendensen går i retning av større raushet i vurderingene og mindre fryktsomhet i forhold til dialogen.

Mot slutten av 80-tallet dukker «religionsteologi» opp som eget tema. Et spesialnummer om religionsteologi i 1989 markerer at religionsmøtet vil bli et av de sentrale tema i 90-årenes og kanskje i neste århundres teologi. Ingen som har fulgt med i tidsskriftets seneste årganger, vil unngå å merke hvor sentralt nettopp møtet med religionene er blitt.

En karakteristisk forskjell i det siste tiårets bearbeidelse av religionsmøtet er bevisstheten om at det ikke lenger er noe som foregår bare «der ute», men er blitt en del av kirkenes virkelighet i Norge. Ikke minst gjelder dette islam og nyreligiøsiteten, men også mer generelt de østlige religionene. I tillegg til spesialnummer om islam og om nyreligiøsiteten, dukker det stadig opp studier om disse. Et nytt element er ønsket om å utnytte erfaringer både fra misjons sammenheng og fra den norske konteksten, som begge kan bidra til en bedre forståelse av situasjonen. Man merker også en ny vilje til å la kristen teologi utfordres og kanskje berikes av møtet med andre religiøse tradisjoner.

Økumenisk profil

Tidsskriftets økumenisk åpne profil har allerede vært nevnt. Den redaksjonelle linje har fra første stund vært positiv til Kirkenes Verdensråd og den kirkeøkumeniske tradisjon. Det er en forbausende bredde i tidsskriftets informasjon om økumeniske begivenheter. Det gjelder ikke bare Det Internasjonale Misjonsråd og direkte misjonsrelaterte møter og prosjekter i Verdensrådet og Det Lutherske Verdensforbund. Den økumeniske orientering strekker seg langt utenfor det snevert misjonsorienterte.

Litt forbausende er det kanskje at den evangelikale misjonsbevegelsen representert ved Lausannekonferansen og dens forløpere, iallfall i begynnerfasen får forholdsvis liten plass i tidsskriftet. De store misjonskonferansene i Whitby og Berlin i 1966 og i Frankfurt i 1970, som på mange måter forberedte Lausannebevegelsen, omtales ikke, selv om de skapte bølger i norsk misjonsmiljø. Lausannemøtet og Lausanne-erklæringen fra 1974 omtales, så vidt jeg kan se, først i 1976. Dette er litt bemerkelsesverdig, i og med at brorparten av

norsk misjon identifiserer seg nettopp med Lausannebevegelsen. Det skyldes muligens redaktørens prioritering av kirkeøkumenikk og hans avmålte holdning til den person-orienterte allianseøkumenikken. Etter hvert har bevegelsens aktiviteter og dokumenter fått romslig omtale.

Det Annet Vatikankonsil (1962–1965) ser heller ikke ut til å verdiges stor oppmerksomhet i begynnelsen, på tross av dets relevans for misjonsteologien. Konsilet nevnes i en oversiktsartikkel i 1966 (s. 57 ff.) og i et par artikler om romersk-katolsk misjon i 1967–68. Det er først og fremst tidsskriftets annen redaktør, Nils E. Block-Hoell, som fra 1967 setter romersk-katolsk misjon og kirkeliv på dagsordenen, men noen bred presentasjon av Vaticanums betydning for romersk-katolsk misjon og økumenikk savner man. Forøvrig merker man med redaktørskiftet en økning av stoff av mer direkte økumenisk karakter. Senere er den romersk-katolske kirke med i det økumeniske perspektivet, representert ved pavelige dekreter, men først og fremst ved latinamerikansk teologi, som fra 70-tallet begynner å vekke oppmerksomhet.

Selv om norske frikirker har vært godt representert både i tidsskriftets redaksjon og i Egede Instituttets styrende organer, har frikirkelige forfattere og frikirkelig misjon hatt forholdsvis liten plass i tidsskriftets spalter.

Ny fremtid for Norsk Tidsskrift for Misjon?

Det er ikke mulig i en grovskisse å få med seg alle sider av tidsskriftet gjennom femti år. De fleste navn er utelatt, selv om mange hadde fortjent å bli nevnt. En annen «anmelder» ville kanskje ha fremhevet andre tendenser eller tydet tingene annerledes. Det får stå sin prøve.

Jeg avslutter min skisse med en viss forventning. Hvis de neste femti år av tidsskriftet får samme bredde og kvalitet som det første halvsekel, kan vi kanskje vente en ny giv for tidsskriftet. For meg var det inspirerende å observere at det på mange måter har foregrepet utviklingen i norsk misjonstenkning. Kanskje det i de kommende år også kan bidra mer dirkete til å forme utviklingen. Det er iallfall mitt ønske for de kommende år.

Notto R. Thelle, f. 1941, cand. theol. 1965, dr. theol. 1983. Misjonsprest (BM) i Japan 1969–1985, professor i misjonsvitenskap og økumenikk (UiO) 1986–. Redaktør av NOTM 1988–1996.

«Let New Thoughts Interpret Christ's Command»: A Fifty-Year Review of the Norwegian Journal of Missiology

The article outlines some of the major trends and developments of the *Norwegian Journal of Missiology*, featuring the following aspects: traditionalism and future-orientedness, editorial policies, mission and historical processes, mission and church, from mission theology to third world theologies, from religious studies to theology of religion, ecumenical profile. In conclusion the review argues that even though Norwegian missions tended to chose a much more conservative and narrow approach in mission strategies and theology than that represented by the journal, it has nevertheless anticipated attitudes and approaches which later to a great extent have been followed by the mainstream of Norwegian missions.